

Vår saksbehandler/tlf.
Lise Christensen 93059760
lc@forskningsradet.no

Vår ref.

Deres ref.

Oslo,
10.03.2020

Høringssvar til NOU 2019:19 Jenterom, gutterom og mulighetsrom – Likestillingsutfordringer blant barn og unge

Forskningssrådet vil med dette benytte anledningen til å gi sin tilbakemelding i høringen om NOU 2019:19. Vi beklager at tilbakemeldingen dessverre kommer etter fristen.

Overordnet tilbakemelding

Rapporten gir en meget bred og solid beskrivelse av hva som påvirker barn og unges liv gjennom viktige arenaer som familien, barnehagen, grunnskolen, valg av utdanning, fritid, forbruk og helse.

Rapporten belyser utviklingstrekk og aktuelle temaer knyttet til blant annet skolens organisering og innhold, digitale medier, porno, psykisk helse, kroppspress osv. og viser hvordan de spiller inn på forskjellige måter og får ulike konsekvenser for gutter og jenter.

Rapporten tydeliggjør at det allerede foregår kunnskapsproduksjon, men at denne kunnskapsproduksjonen er delvis fragmentert. Det er også behov for å forske mer på allerede eksisterende data.

Generelt sett er det behov for mer forskning med de perspektivene som løftes fram for å gi bedre kunnskapsgrunnlag for å utvikle politikk og tilpasse tiltak, tjenester, undervisning m.m. på en bedre og mer treffsikker måte.

Vi vil blant annet understreke viktigheten av å ha et forskningsbasert kunnskapsgrunnlag når det gjelder utviklingen av det omtalte kompetanseløftet. Det er viktig at forskere er med og evaluerer effekten av tiltak som blir satt i gang for å kunne si noe om muligheten for spredning og oppskalering.

Ved sin brede tilnærming gir rapporten et godt underlag for hva vi trenger mer kunnskap om.

Pågående prosesser med relevans for kunnskapsutvikling på området

Vi vil trekke fram at flere pågående prosesser har relevans for kunnskapsutvikling når det gjelder likestillingsutfordringer blant barn og unge. Blant disse er:

Barne- og familiedepartementet er oppdragsgiver for **BarnUnge21** på vegne av regjeringen og andre involverte departementer. Forskningsrådet er sekretariat for arbeidet med å utarbeide en strategi som skal avsluttes i desember 2020. Målet med strategien er å skape en målrettet, helhetlig og koordinert nasjonal innsats for forskning, utvikling og innovasjon for utsatte barn og unge. Det vil være naturlig å blant annet å se på kjønnsforskjeller i oppfølgingen av BU21. Et beslektet initiativ er det tjenesterettede **0-24 samarbeidet** mellom fem ulike direktorater med fokus på tidlig innsats overfor barn og unge.

I Kulturdepartementets tildelingsbrev for 2020 ønsker departementet en "**tverrsektoriell FoU-gjennomgang av likestilling og ikke-diskriminering**". Vi er nå i prosess sammen med departementet for å definere dette nærmere.

Likestilling og mangfold i vår tid inngår i Forskningsrådets **budsjettforslag 2021**. Forslaget legger særlig vekt på utviklingstrekk i samfunnet som gir nye utfordringer for nye generasjoner.

Stoltenbergutvalget leverte sin rapport om kjønnsforskjeller i skolen i 2019 (NOU 2019:3). Utvalget påviste at kjønnsforskjellene i opplæringsløpet er betydelige og får konsekvenser for videre utdanning, arbeid, helse og familiesituasjon senere i livet. Utvalget framholdt at kunnskapsgrunnlaget om årsakene til kjønnsforskjellene er ganske svakt som følge av at dette ikke har vært et hovedfokus i forskningslitteraturen og fordi datagrunnlaget om utdanningssystemet i Norge ikke er innrettet slik at man kan følge personer over tid. Utvalget foreslo en rekke tiltak, blant annet styrking av kunnskapssystemet for barnehage og grunnopplæring.

15. januar 2020 arrangerte **NordForsk** et seminar som oppfølging av rapporten med tittel "Gender Gaps in Nordic Educational Achievement". I etterkant av seminaret ble det avholdt møte mellom nordiske forskningsfinansiører for å diskutere interesse for nordisk samfinansiering med utgangspunkt i funn og forslag fra rapporten. Fra Forskningsrådets side ble det framholdt at noen av problemstillingene som rapporten reiser allerede blir møtt i forskningen innen utdannings- og kompetanseporteføljen, uten at kjønnsulikhet er et hovedfokus. Forskningsrådet signaliserte også at man ønsker en bredere inngang hvor kjønn ses i sammenheng med blant annet helse, sosioøkonomisk ulikhet og minoritets-/majoritets-tematikk.

Ny kunnskap

I kapittel 15 som omhandler *Behovet for ny kunnskap* tar utvalget til orde for at det bør igangsettes et tiårig forskningsprogram om kjønn og likestillingsutfordringer blant barn og unge i regi av Forskningsrådet, med særlig vekt på sosiale medier, seksualisering, porno og seksuelle praksiser på nett, kommersialisering av barndommen, kroppspress osv.

Vi mener at det er behov for mer og bedre kunnskap om alle disse temaene. Vi mener imidlertid at det vil være mer formålstjenlig dersom disse temaene løftes fram og integreres innenfor rammene av eksisterende budsjettformål. Likestillingsutfordringer burde inngå som en naturlig del av forskningen om barn og unge.

Et gjennomført blikk på kjønns- og likestillingsutfordringer blant barn og unge er i tråd med Forskningsrådets *Policy for kjønnsbalanse og kjønnsperspektiver i forskning og innovasjon*. Vår ambisjon er at kjønnsdimensjonen skal tas i betraktning i all forskning der det er relevant.

Feltet bør også ses i sammenheng med KUDs ønske om tverrsektoriell FoU-gjennomgang av likestilling og ikke-diskriminering, nevnt ovenfor.

Det er veldig positivt dersom rapporten kan danne grunnlag for løft på et kunnskapsfelt som berører mange sektorer og departementer. Slik rapporten legger opp til, vil det være viktig å se barn og unges liv i bredt, noe som berører oppvekst, familiepolitikk, skolepolitikk, helse, mediebruk etc., ikke hver for seg, men nettopp i sammenheng.

Med vennlig hilsen
Norges forskningsråd

Jesper W. Simonsen
områdedirektør
[Klikk her for å skrive avdeling](#)

Lise Christensen
spesialrådgiver
Divisjon for